

Можемо зробити такі висновки, що протидія незаконному заволодінню земельними правами під час воєнного стану є важливим напрямом забезпечення правопорядку та захисту національних інтересів України. Ефективна діяльність правоохоронних органів, належне функціонування судової системи та вдосконалення законодавчого регулювання сприяють збереженню законності у сфері земельних відносин. Умови війни не можуть бути виправданням для порушення права власності, а захист земельних прав залишається одним із пріоритетів правової держави.

Список використаних джерел

1. Про правовий режим воєнного стану: Закон України від 12 трав. 2015 р. № 389-VIII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/389-19>.
2. Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо створення умов для забезпечення продовольчої безпеки в умовах воєнного стану: Закон України від 24 берез. 2022 р. № 2145-IX. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/go/2145-20>.
3. Земельні відносини під час воєнного стану: новації Закону № 2145-IX / Комітет Верховної Ради України з питань аграрної та земельної політики. Офіційний вебпортал Верховної Ради України. 04 трав. 2022. URL: <https://www.rada.gov.ua/print/222508.html>.
4. Кримінальний кодекс України: Закон України від 05 квіт. 2001 р. № 2341-III. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2341-14>.

*Мельник Андрій Миколайович,
аспірант,*

Національної академії внутрішніх справ

ДЕЯКІ АСПЕКТИ ЗАСТОСУВАННЯ БПЛА ПІД ЧАС РОЗСЛІДУВАННЯ ЗЛОЧИНІВ, ЩО ВЧИНЯЮТЬСЯ ОРГАНІЗОВАНИМИ ЗЛОЧИННИМИ ГРУПАМИ

Сучасний розвиток інформаційних технологій, цифровізації правоохоронної діяльності та зростання рівня технічного оснащення злочинних угруповань обумовлюють необхідність удосконалення засобів і методів розслідування кримінальних правопорушень[1]. Особливої актуальності це питання набуває в умовах протидії організованим злочинності, яка характеризується високим рівнем конспірації, використанням сучасних технічних засобів, мобільністю та здатністю швидко адаптуватися до діяльності правоохоронних органів. За таких умов важливим напрямом підвищення ефективності досудового розслідування є застосування безпілотних літальних апаратів (БПЛА).

Сьогодні БПЛА активно використовуються не лише у військовій сфері, а й у діяльності правоохоронних органів багатьох держав світу. Їх застосування дозволяє здійснювати дистанційне спостереження, фіксацію доказової інформації, моніторинг місцевості, пошук осіб та предметів, документування

кримінально протиправної діяльності, а також забезпечення безпеки під час проведення слідчих (розшукових) дій[3, с. 74].

У кримінальному провадженні щодо злочинів, учинених організованими злочинними групами, використання БПЛА має особливе значення, оскільки діяльність таких угруповань нерідко пов'язана з незаконним обігом наркотичних засобів, зброї, контрабандою, торгівлею людьми, незаконним видобутком корисних копалин та іншими тяжкими й особливо тяжкими злочинами. Організовані злочинні групи часто функціонують у важкодоступних місцях, використовують систему охорони, технічні засоби спостереження та засоби маскуванню, що значно ускладнює роботу правоохоронців.

Однією з ключових переваг застосування БПЛА є можливість оперативного отримання візуальної інформації про місце події або територію, що становить оперативний інтерес. Використання безпілотників дозволяє проводити аерофотозйомку, відеофіксацію та 3D-моделювання місцевості без безпосереднього ризику для життя працівників правоохоронних органів. Особливо ефективним це є під час документування діяльності організованих злочинних груп у лісистій місцевості, прикордонних районах, на промислових об'єктах або в районах із підвищеним рівнем небезпеки.

Важливим напрямом використання БПЛА є забезпечення проведення негласних слідчих (розшукових) дій. Безпілотні літальні апарати можуть застосовуватися для прихованого спостереження за підозрюваними особами, фіксації переміщення транспортних засобів, виявлення місць зустрічей учасників організованих злочинних груп, а також документування фактів передачі предметів або грошових коштів[2]. У сучасних умовах БПЛА дозволяють здійснювати тривале спостереження без привернення уваги з боку правопорушників.

Окремого значення застосування безпілотників набуває під час проведення спеціальних операцій із затримання учасників організованих злочинних груп. Використання БПЛА дозволяє правоохоронним органам отримувати актуальну інформацію про розташування осіб, наявність озброєння, маршрути пересування та можливі шляхи відходу злочинців. Це суттєво підвищує рівень безпеки працівників правоохоронних органів та ефективність проведення силових заходів.

Крім того, безпілотні літальні апарати можуть використовуватися для пошуку речових доказів, виявлення схованок, незаконних виробництв або місць зберігання наркотичних засобів, зброї чи викраденого майна. Наприклад, за допомогою тепловізійних камер БПЛА здатні виявляти приховані об'єкти або місця перебування осіб навіть у нічний час чи за складних погодних умов.

Водночас застосування БПЛА у кримінальному провадженні пов'язане з низкою правових та організаційних проблем. Насамперед це стосується необхідності належного нормативно-правового регулювання використання безпілотних систем правоохоронними органами. Чинне законодавство України ще не повною мірою врегульовує порядок використання БПЛА під час проведення слідчих (розшукових) та негласних слідчих (розшукових) дій,

питання допустимості отриманих доказів, а також механізми захисту права особи на приватність [2].

Проблемним залишається і питання технічного забезпечення правоохоронних органів. Ефективне використання БПЛА потребує наявності сучасної техніки, спеціального програмного забезпечення, підготовлених операторів та належного рівня взаємодії між оперативними підрозділами, слідчими та криміналістами. Крім того, організовані злочинні групи дедалі частіше застосовують засоби радіоелектронної боротьби, системи виявлення дронів та інші технології протидії спостереженню.

У сучасних умовах особливого значення набуває інтеграція БПЛА із цифровими системами кримінального аналізу, геоінформаційними платформами та автоматизованими базами даних. Такий підхід дозволяє не лише фіксувати інформацію, а й оперативно аналізувати її, прогнозувати дії злочинців та формувати електронні криміналістичні моделі діяльності організованих злочинних груп.

Отже, застосування безпілотних літальних апаратів під час розслідування злочинів, що вчиняються організованими злочинними групами, є перспективним напрямом розвитку сучасної криміналістики та правоохоронної діяльності. Використання БПЛА дозволяє підвищити ефективність документування злочинної діяльності, забезпечити безпеку учасників кримінального провадження, оптимізувати проведення слідчих (розшукових) дій та покращити якість доказової бази. Водночас ефективне впровадження таких технологій потребує удосконалення нормативно-правового регулювання, технічного переоснащення правоохоронних органів та підготовки фахівців, здатних працювати із сучасними безпілотними системами.

Список використаних джерел

1. Кримінальний кодекс України : Закон України від 05.04.2001 № 2341-III. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2341-14#n2194>
2. Про оперативно-розшукову діяльність : Закон України від 18.02.1992 № 2135-XII. <https://zakon.rada.gov.ua/go/2135-12>
3. Костенко М.В. Особливості інноваційного процесу у сфері криміналістики. Інноваційні методи та цифрові технології в криміналістиці, судовій експертизі та юридичній практиці: матеріали міжнар. «круглого столу» (Харків, 12 груд. 2019 р.) / редкол.: В.Ю. Шепітько, В.А. Журавель, В.М. Шевчук, Г.К. Авдєєва. Харків: Право, 2019. С. 72–75.

Нагорний Анатолій Миколайович,

аспірант

Національної академії внутрішніх справ

ОСОБЛИВОСТІ МІСЦЯ ВЧИНЕННЯ ЗЛОЧИНІВ В УМОВАХ АКТИВНИХ БОЙОВИХ ДІЙ

Сучасні умови ведення бойових дій суттєво трансформують традиційні уявлення криміналістичної науки про місце вчинення злочину[1]. Якщо в